

INSO

14192-6
1.st Edition

2017

Identical with
ISO 11979-6:
2014

جمهوری اسلامی ایران
Islamic Republic of Iran
سازمان ملی استاندارد ایران

Iranian National Standardization Organization

استاندارد ملی ایران

۱۴۱۹۲-۶
چاپ اول

۱۳۹۶

کاشتنی‌های چشمی - عدسی‌های داخل
چشمی

قسمت ۶: آزمون زمان نگهداری قبل از
صرف و ثبات در جابجایی

Ophthalmic implants – Intraocular lenses –
Part 6: Shelf-life and transport stability
testing

ICS: 11.040.70

سازمان ملی استاندارد ایران

تهران، ضلع جنوب غربی میدان ونک، خیابان ولیعصر، پلاک ۲۵۹۲

صندوق پستی: ۱۴۱۵۵-۶۱۳۹ تهران - ایران

تلفن: ۸۸۸۷۹۴۶۱-۵

دورنگار: ۸۸۸۸۷۱۰۳ و ۸۸۸۸۷۰۸۰

کرج، شهر صنعتی، میدان استاندارد

صندوق پستی: ۳۱۵۸۵-۱۶۳ کرج - ایران

تلفن: (۰۲۶) ۳۲۸۰۶۰۳۱-۸

دورنگار: (۰۲۶) ۳۲۸۰۸۱۱۴

رایانامه: standard@isiri.org.ir

وبگاه: <http://www.isiri.org>

Iranian National Standardization Organization (INSO)

No. 2592 Valiasr Ave., South western corner of Vanak Sq., Tehran, Iran

P. O. Box: 14155-6139, Tehran, Iran

Tel: + 98 (21) 88879461-5

Fax: + 98 (21) 88887080, 88887103

Standard Square, Karaj, Iran

P.O. Box: 31585-163, Karaj, Iran

Tel: + 98 (26) 32806031-8

Fax: + 98 (26) 32808114

Email: standard@isiri.org.ir

Website: <http://www.isiri.org>

به نام خدا

آشنایی با سازمان ملی استاندارد ایران

سازمان ملی استاندارد ایران به موجب بند یک ماده ۳ قانون اصلاح قوانین و مقررات مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران، مصوب بهمن ماه ۱۳۷۱ تنها مرجع رسمی کشور است که وظیفه تعیین، تدوین و نشر استانداردهای ملی (رسمی) ایران را به عهده دارد.

تدوین استاندارد در حوزه‌های مختلف در کمیسیون‌های فنی مرکب از کارشناسان سازمان، صاحب‌نظران مراکز و مؤسسات علمی، پژوهشی، تولیدی و اقتصادی آگاه و مرتبط انجام می‌شود و کوششی همگام با مصالح ملی و با توجه به شرایط تولیدی، فناوری و تجاری است که از مشارکت آگاهانه و منصفانه صاحبان حق و نفع، شامل تولیدکنندگان، مصرفکنندگان، صادرکنندگان و واردکنندگان، مراکز علمی و تخصصی، نهادها، سازمان‌های دولتی و غیردولتی حاصل می‌شود. پیش‌نویس استانداردهای ملی ایران برای نظرخواهی به مراجع ذی نفع و اعضای کمیسیون‌های مربوط ارسال می‌شود و پس از دریافت نظرها و پیشنهادها در کمیته ملی مرتبط با آن رشته طرح و در صورت تصویب، به عنوان استاندارد ملی (رسمی) ایران چاپ و منتشر می‌شود.

پیش‌نویس استانداردهایی که مؤسسات و سازمان‌های علاقه‌مند و ذی صلاح نیز با رعایت ضوابط تعیین شده تهیه می‌کنند در کمیته ملی طرح، بررسی و در صورت تصویب، به عنوان استاندارد ملی ایران چاپ و منتشر می‌شود. بدین ترتیب، استانداردهایی ملی تلقی می‌شود که بر اساس مقررات استاندارد ملی ایران شماره ۵ تدوین و در کمیته ملی استاندارد مربوط که در سازمان ملی استاندارد ایران تشکیل می‌شود به تصویب رسیده باشد.

سازمان ملی استاندارد ایران از اعضای اصلی سازمان بین‌المللی استاندارد (ISO)^۱، کمیسیون بین‌المللی الکترونیک (IEC)^۲ و سازمان بین‌المللی اندازه‌شناسی قانونی (OIML)^۳ است و به عنوان تنها رابط^۴ کمیسیون کدکس غذایی (CAC)^۵ در کشور فعالیت می‌کند. در تدوین استانداردهای ملی ایران ضمن توجه به شرایط کلی و نیازمندی‌های خاص کشور، از آخرین پیشرفت‌های علمی، فنی و صنعتی جهان و استانداردهای بین‌المللی بهره‌گیری می‌شود.

سازمان ملی استاندارد ایران می‌تواند با رعایت موازین پیش‌بینی شده در قانون، برای حمایت از مصرفکنندگان، حفظ سلامت و ایمنی فردی و عمومی، حصول اطمینان از کیفیت محصولات و ملاحظات زیستمحیطی و اقتصادی، اجرای بعضی از استانداردهای ملی ایران را برای محصولات تولیدی داخل کشور و/یا اقلام وارداتی، با تصویب شورای عالی استاندارد، اجباری کند. سازمان می‌تواند به منظور حفظ بازارهای بین‌المللی برای محصولات کشور، اجرای استاندارد کالاهای صادراتی و درجه‌بندی آن را اجباری کند. همچنین برای اطمینان بخشیدن به استفاده کنندگان از خدمات سازمان‌ها و مؤسسات فعال در زمینه مشاوره، آموزش، بازرگانی، ممیزی و صدور گواهی سیستم‌های مدیریت کیفیت و مدیریت زیستمحیطی، آزمایشگاه‌ها و مراکز واسنجی (کالیبراسیون) وسائل سنجش، سازمان ملی استاندارد این گونه سازمان‌ها و مؤسسات را بر اساس ضوابط نظام تأیید صلاحیت ایران ارزیابی می‌کند و در صورت احراز شرایط لازم، گواهینامه تأیید صلاحیت به آن‌ها اعطا و بر عملکرد آن‌ها

1- International Organization for Standardization

2- International Electrotechnical Commission

3- International Organization for Legal Metrology (Organisation Internationale de Métrologie Legale)

4- Contact point

5- Codex Alimentarius Commission

نظرارت می کند. ترویج دستگاه بین المللی یکاهای، واسنجی وسائل سنجش، تعیین عیار فلزات گرانبهای و انجام تحقیقات کاربردی برای ارتقای سطح استانداردهای ملی ایران از دیگر وظایف این سازمان است.

کمیسیون فنی تدوین استاندارد

«کاشتنی های چشمی- عدسی های داخل چشمی- قسمت ۶: آزمون زمان نگهداری قبل از مصرف و ثبات در جابجایی»

سمت و / یا محل اشتغال

رئیس:

مدیر آزمایشگاه اپتیک جهاد دانشگاهی
صنعتی شریف و دبیر کمیته فنی
متناظر TC172

عجمی، عاطفه
(کارشناس ارشد صنایع)

دبیر:

کارشناس آزمایشگاه بندرسازان جنوب گناوه

خادمی مقدم، الهام
(کارشناس فیزیک)

اعضا: (اسامي به ترتيب حروف الفبا)

کارشناس آزمایشگاه بندرسازان جنوب گناوه

احمدی، مریم
(کارشناس فیزیک)

معاون مدیرعامل شرکت لنز دیدار

پار، پژمان
(کارشناس حسابداری)

بیناسنج

جهانگیری، محمد
(کارشناس بینایی سنجی)

کارشناس آزمایشگاه بندرسازان جنوب گناوه

حیدری، شهرناز
(کارشناس ارشد شیمی آلی)

کارشناس فنی

راسخ، آرش
(کارشناسی ارشد زمین‌شناسی)

مدیرفنی آزمایشگاه دانشگاه علوم پزشکی
شهید بهشتی

رحمتی، سعید
(کارشناس ارشد اپتومتری)

کارشناس آزمایشگاه مرکزی دانشگاه شهید
چمران اهواز

سعادتمند، سارا
(کارشناس ارشد فیزیک)

عضو انجمن چشمپزشکان ایران

علیپور، فاطمه
(متخصص چشمپزشکی)

بیناسنچ

قواتی، یلدا
(کارشناس بینایی‌سنگی)

مسئول تجهیزات پزشکی بیمارستان
امیرالمؤمنین گناوه

سیده مریم موسوی نسب
(کارشناس ارشد مهندسی پزشکی)

مدیرعامل شرکت بهساز طب

ویراستار:
صیادی، سعید
(کارشناس ارشد الکترونیک)

فهرست مندرجات

عنوان	صفحه
پیش‌گفتار	ز
مقدمه	ح
۱ هدف و دامنه کاربرد	۱
۲ مراجع الزامی	۱
۳ اصطلاحات و تعاریف	۲
۴ الزامات	۲
۱-۴ کلیات	۲
۲-۴ مواد و روش‌ها	۳
۳-۴ ثبات محصول	۴
۴-۴ سالم بودن بسته‌بندی	۷
۵-۴ ثبات در جابجایی	۸
۶-۴ نتایج	۸
۵ روش‌های آزمون و نمونه‌برداری	۹
پیوست الف (آگاهی دهنده) مثالی از بررسی مدت زمان نگهداری قبل از مصرف	۱۰
پیوست ب (آگاهی دهنده) آزمون‌های بررسی زمان نگهداری قبل از مصرف	۱۵
کتاب‌نامه	۱۶

پیش‌گفتار

استاندارد «کاشتنی‌های چشمی- عدسی‌های داخل چشمی- قسمت ۶: آزمون زمان نگهداری قبل از مصرف و ثبات در جابجایی» که پیش‌نویس آن در کمیسیون‌های مربوط بر مبنای پذیرش استانداردهای بین‌المللی/ منطقه‌ای به عنوان استاندارد ملی ایران به روش اشاره شده در مورد الف، بند ۷، استاندارد ملی ایران شماره ۵ تهیه و تدوین شده، در ششصد و نود و هشتادین اجلاسیه کمیته ملی استاندارد مهندسی پزشکی مورخ ۱۳۹۶/۰۹/۲۸ تصویب شد. اینک این استاندارد به استناد بند یک ماده ۳ قانون اصلاح قوانین و مقررات مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران، مصوب بهمن ماه ۱۳۷۱، به عنوان استاندارد ملی ایران منتشر می‌شود.

استانداردهای ملی ایران بر اساس استاندارد ملی ایران شماره ۵ (استانداردهای ملی ایران- ساختار و شیوه نگارش) تدوین می‌شوند. برای حفظ همگامی و هماهنگی با تحولات و پیشرفت‌های ملی و جهانی در زمینه صنایع، علوم و خدمات، استانداردهای ملی ایران در صورت لزوم تجدیدنظر خواهند شد و هر پیشنهادی که برای اصلاح یا تکمیل این استانداردها ارائه شود، در هنگام تجدیدنظر در کمیسیون فنی مربوط، مورد توجه قرار خواهد گرفت. بنابراین، باید همواره از آخرین تجدیدنظر استانداردهای ملی ایران استفاده کرد.

این استاندارد ملی بر مبنای پذیرش استاندارد بین‌المللی/ منطقه‌ای زیر به روش «معادل یکسان» تهیه و تدوین شده و شامل ترجمه تخصصی کامل متن آن به زبان فارسی می‌باشد و معادل یکسان استاندارد بین‌المللی/ منطقه‌ای مزبور است:

ISO 11979-6:2014, Ophthalmic implants — Intraocular lenses — Part 6: Shelf-life and transport stability testing

مقدمه

این استاندارد یک قسمت از مجموعه استانداردهای ملی ایران به شماره ۱۴۱۹۲ است.
سایر قسمت‌های این مجموعه استاندارد عبارتند از:

- استاندارد ملی ایران شماره ۱۴۱۹۲-۲: سال ۱۳۹۴، اپتیک بینایی- عدسی‌های داخل چشمی- قسمت ۲: ویژگی‌های اپتیکی و روش‌های آزمون
- استاندارد ملی ایران شماره ۱۴۱۹۲-۳: سال ۱۳۹۵، کاشتنی‌های چشمی- عدسی‌های داخل چشمی- قسمت ۳: ویژگی‌های مکانیکی و روش‌های آزمون
- استاندارد ملی ایران شماره ۱۴۱۹۲-۴: سال ۱۳۹۰، کاشتنی‌های چشمی- عدسی‌های داخل چشمی- قسمت ۴: بر چسب گذاری و اطلاعات
- استاندارد ملی ایران شماره ۱۱۹۷۹-۵: سال ۱۳۹۰، کاشتنی‌های چشمی- عدسی‌های داخل چشمی- قسمت ۵: زیست‌سازگاری
- استاندارد ملی ایران شماره ۱۴۱۹۲-۸: سال ۱۳۹۰، کاشتنی‌های چشمی - عدسی‌های داخل چشمی - قسمت ۸: الزامات پایه
- استاندارد ملی ایران شماره ۱۱۹۷۹-۹: سال ۱۳۹۰، کاشتنی‌های چشمی- عدسی‌های داخل چشمی - قسمت ۹: عدسی‌های داخل چشمی چندکانونی
- استاندارد ملی ایران شماره ۱۱۹۷۹-۱۰: سال ۱۳۹۰، کاشتنی‌های چشمی- عدسی‌های داخل چشمی - قسمت ۱۰: عدسی‌های داخل چشمی فاکیک

- ISO 11979-1:2012, Ophthalmic implants -- Intraocular lenses -- Part 1: Vocabulary
- ISO 11979-7:2014, Ophthalmic implants -- Intraocular lenses -- Part 7: Clinical investigations

کاشتنی‌های چشمی - عدسی‌های داخل چشمی - قسمت ۶: آزمون زمان نگهداری قبل از مصرف و ثبات در جابجایی

۱ هدف و دامنه کاربرد

هدف از تدوین این استاندارد، مشخص کردن آزمون‌هایی است که به وسیله آن بتوان زمان نگهداری قبل از مصرف عدسی‌های داخل چشمی^۱ (IOLs) سترون را در بسته‌بندی نهایی آن‌ها تعیین کرد. این آزمون‌ها شامل روش‌های اجرایی برای تخصیص میزان ثبات عدسی‌های داخل چشمی در هنگام توزیع و انبارش می‌باشد.

۲ مراجع الزامی

در مراجع زیر ضوابطی وجود دارد که در متن این استاندارد به صورت الزامی به آن‌ها ارجاع داده شده است. بدین ترتیب، آن ضوابط جزئی از این استاندارد محسوب می‌شوند.

در صورتی که به مرجعی با ذکر تاریخ انتشار ارجاع داده شده باشد، اصلاحیه‌ها و تجدیدنظرهای بعدی آن برای این استاندارد الزام‌آور نیست. در مورد مراجعتی که بدون ذکر تاریخ انتشار به آن‌ها ارجاع داده شده است، همواره آخرین تجدیدنظر و اصلاحیه‌های بعدی برای این استاندارد الزام‌آور است.

استفاده از مراجع زیر برای کاربرد این استاندارد الزامی است:

- 2-1 ISO 11979-1:2012, Ophthalmic implants -- Intraocular lenses -- Part 1: Vocabulary
- 2-2 ISO 10993-5, Biological evaluation of medical devices — Part 5: Tests for in vitro cytotoxicity
- 2-3 ISO 10993-12, Biological evaluation of medical devices — Part 12: Sample preparation and reference materials

یادآوری ۱- استاندارد ملی ایران شماره ۱۲-۷۲۱۶: سال ۱۳۹۲، ارزیابی بیولوژیکی وسایل پزشک- قسمت ۱۲: آماده سازی نمونه و مواد مرجع، با استفاده از استاندارد ISO 10993-12:2012 تدوین شده است.

- 2-4 ISO 11607-1, Packaging for terminally sterilized medical devices — Part 1: Requirements for materials, sterile barrier systems and packaging systems

یادآوری ۲- استاندارد ملی ایران شماره ۱-۱۳۷۰۵: سال ۱۳۸۹، بسته‌بندی نهایی وسایل پزشکی سترون شده- قسمت ۱: الزامات مواد، سیستم‌های حافظ سترونی و سیستم‌های بسته‌بندی، با استفاده از استاندارد ISO 11607-1:2006 تدوین شده است.

2-5 ISO 11607-2, Packaging for terminally sterilized medical devices — Part 2: Validation requirements for forming, sealing and assembly processes

یادآوری ۳- استاندارد ملی ایران شماره ۱۳۹۳: سال ۱۳۷۰۵-۲؛ بسته‌بندی جهت سترونی نهایی وسایل پزشکی- قسمت ۲: الزامات اعتبار سنجی برای فرایندهای شکل دهی، درزبندی و سرهم بندی، با استفاده از استاندارد ISO 11607-2:2006 تدوین شده است.

2-6 ISO 14971, Medical devices — Application of risk management to medical devices

یادآوری ۴- استاندارد ملی ایران شماره ۱۳۸۸: سال ۱۲۱۳۶، وسایل پزشکی- کاربرد مدیریت ریسک در وسایل پزشکی، درزبندی و سرهم بندی، با استفاده از استاندارد ISO 14971:2007 تدوین شده است.

۳ اصطلاحات و تعاریف

در این استاندارد، اصطلاحات و تعاریف ارائه شده در استاندارد ISO 11979-1 به کار می‌رود.

۴ الزامات

۱-۴ کلیات

اگر پس از تجزیه و تحلیل ریسک، مطابق با استاندارد ISO 14971 مشخص شود که بررسی ثبات محصول، بررسی سالم بودن بسته‌بندی، و/یا بررسی ثبات در حمل و نقل مورد نیاز است، این استاندارد باید برای برنامه‌ریزی و هدایت این بررسی‌ها به کار رود.

قبل از شروع بررسی باید پروتکلی برای آن نگاشته شود.

نتایج بررسی باید نشان دهد که پارامترهای اندازه‌گیری شده با توجه به عملکرد، ایمنی و قابلیت پذیرش محصول مشخصات محصول کامل شده را، در صورت وجود، برآورده می‌کنند. در مواردی که مشخصات محصول کامل شده وجود ندارد، پارامترهای اندازه‌گیری شده باید حدود مندرج در قسمت‌های قابل کاربرد استاندارد ISO 11979 را برآورده کنند. اگر مشخصات محصول کامل شده و یا حدود قابل کاربرد مشخص شده در مجموعه استانداردهای ISO 11979 موجود نباشد، در این صورت باید مقایسه با زمان صفر محصول انجام شود.

با توجه به این واقعیت که عدسی داخل چشمی ممکن است دارای ارزیابی‌های انبارش کافی برای انباشت جهت ارائه به بازار نباشد، نتایج آزمون‌ها تحت شرایط تسريع‌کننده^۱ (به زیربند ۲-۳-۴ مراجعه کنید) برای مقاصد برچسب زنی اولیه، یعنی قرار دادن یک زمان نگهداری قبل از مصرف که برروی برچسب محصول نشان داده شده، قابل قبول می‌باشد. زمان ماندگاری حداقل پنج سال با بررسی تحت شرایط همزمان^۲ یا

1- Accelerated tests

2- Real-time study

یک بررسی تسریع‌کننده صرف نظر از ماده مورد استفاده در عدسی‌های داخل چشمی را می‌توان ادعا نمود. اگرچه، بررسی تسریع‌کننده باید توسط بررسی هم‌زمان صحه‌گذاری شود و نتایج بررسی هم‌زمان همواره نسبت به نتایج بررسی تسریع‌کننده اولویت دارد. محصول مشابه یا سطح بالاتر آن (به استاندارد ISO/TR 22979 مراجعه کنید) باید در بررسی هم‌زمان مورد استفاده قرار گیرد، و بررسی هم‌زمان باید قبل از توزیع عدسی داخل چشمی جدید به بازار آغاز شود.

در مورد تولیدکننده‌ای که می‌خواهد تا حد امکان بهره‌های عدسی داخل چشمی کامل شده که مجدداً سترون شده‌اند را نگه دارد، بهر (ها) عدسی داخل چشمی کامل شده که در بررسی ثبات مورد استفاده قرار گرفته، باید دارای حداکثر تعداد دورهای سترون‌سازی مجاز، تحت روش‌های اجرایی تولیدکننده قرار گرفته باشد.

۲-۴ مواد و روش‌ها

۱-۲-۴ نمونه‌های آزمون

بررسی‌ها باید با استفاده از عدسی‌های داخل چشمی از بهره‌های عدسی داخل چشمی کامل شده انجام شود. مقادیر نمونه پیشنهاد شده در پیوست الف شرح داده شده است.

۲-۲-۴ روش‌ها

برای هر آزمون موجود در پروتکل روش‌های مناسب باید انتخاب شوند. روش‌های انتخاب شده باید ثبت شوند. پیوست ب شامل روش‌های پیشنهاد شده می‌باشد. به دلیل تنوع در مواد و طرح محصول بسته‌بندی، ممکن است روش‌های دیگری مناسب‌تر باشند. روش‌های انتخاب شده که از موارد مندرج در پیوست ب نیستند، باید ثبت شده و جزئیات تصدیق برای هر روش آزمون و توضیح قابلیت روش نیز مستند شود.

در برخی موارد، بر روی یک تک عدسی داخل چشمی بیش از یک روش از آزمون‌های فهرست شده در پیوست ب می‌تواند انجام شود، و در نتیجه تعداد کل عدسی‌های داخل چشمی مورد نیاز کاهش می‌یابد.

۳-۴ ثبات محصول

۱-۳-۴ کلیات

اگر تجزیه و تحلیل ریسک مطابق با استاندارد ISO 14971 نشان دهد که بررسی زمان نگهداری قبل از مصرف مورد نیاز است، موارد زیر باید به کار رود. انتخاب آزمون‌ها باید در برنامه مدیریت ریسک مستند شود.

برای هر دو نوع آزمون هم‌زمان و تسریع‌کننده، باید از عدسی‌های داخل چشمی کامل شده (یا سیستم‌های تزریقی^۱ کامل شده با عدسی‌های داخل چشمی) استفاده شود. برای پارامترهای آزمون که توان اپتیکی

می‌تواند بر آن تاثیر بگذارد، باید حداقل سه گروه حاوی عدسی‌هایی از یک بهر عدسی داخل چشمی کامل شده یا بیشتر، از هر یک از گستره توان‌های دیوپتری پایین، متوسط و بالا، هر گروه شامل یک توان دیوپتری یا بیشتر، مورد آزمون قرار گیرد. برای پارامترهای آزمون که توان اپتیکی بر آن تاثیر نمی‌گذارد، حداقل یک گروه از عدسی‌ها باید استفاده شود. جهت راهنمایی به پیوست الف مراجعه کنید.

۲-۳-۴ برسی زمان نگهداری قبل از مصرف تحت شرایط هم‌زمان

۱-۲-۳-۴ پارامترهای آزمون

پارامترهای زیر باید در نظر گرفته شوند:

الف- ابعاد؛

ب- توان دیوپتری؛

پ- کیفیت تصویردهی؛

ت- دستکاری جراحی؛

ث- بازیابی ویژگی‌ها در پی دستکاری جراحی شبیه‌سازی شده (برای عدسی‌های داخل چشمی که به تا شدن یا تغییر شکل دیگری به عنوان بخشی از روش اجرایی جراحی نیاز دارند)؛

ج- یکنواختی سطح و توده جرم؛

ج- نیروی فشرده‌سازی (نمونه‌ها از یک یا تعداد بیشتری از بهره‌های توان دیوپتری)؛

ح- خستگی دینامیکی (نمونه‌ها از یک یا تعداد بیشتری از بهره‌های توان دیوپتری)؛

خ- عبور طیفی؛

د- استخراج کامل (نمونه‌ها از یک یا تعداد بیشتری از بهره‌های توان دیوپتری)؛

ذ- سمیت سلولی (اگر افزایشی در محتوای قابل استخراج مشاهده شود و/یا اگر ماده اصلی جدیدی معرفی شود)؛ انجام آزمون سمیت سلولی بر روی نمونه‌های عدسی داخل چشمی از یک گروه توان دیوپتری کافی است. برای این آزمون، لازم است مطابق با استاندارد ISO 10993-12 استخراج از عدسی داخل چشمی با استفاده از محیط کشت با سرم انجام شود. نسبت مساحت سطح به حجم محیط استخراج در استاندارد ISO 10993-12 و شرایط استخراج در استاندارد ISO 10993-5 تعریف شده است.

ر- آزمون‌های سطح ویژه (اگر مجوز داده شده است)

به روش‌های آزمون پیشنهاد شده در پیوست ب مراجعه کنید.

آزمون تغییرات ناشی از فعل و انفعالات با مواد بسته‌بندی، در نتیجه آزمون تغییرات در درمان‌های سطحی و نیز میزان غلظت افروزندهای عدسی داخل چشمی یا افزودنی‌های موجود در محلولی که عدسی داخل چشمی در آن ذخیره می‌شود، باید در نظر گرفته شوند.

مثالی از محاسبه تعداد عدسی‌های داخل چشمی مورد استفاده در بررسی زمان نگهداری قبل از مصرف و ثبات در جابجایی برای عدسی داخل چشمی ساخته شده از مواد جدید در پیوست الف ارائه شده است.

۲-۲-۴ سیستم‌های ترکیب عدسی-تزریقی

در مورد سیستم‌های تحويل عدسی‌های داخل چشمی از پیش‌بارگذاری یا ترکیب شده، پارامترهای اضافی زیر باید مد نظر قرار گیرند:

الف- ثبات مواد سیستم تزریقی؛

ب- فعل و انفعالات شیمیایی بین سیستم تحويل و عدسی داخل چشمی؛

پ- فعل و انفعالات مکانیکی بین سیستم تحويل و عدسی داخل چشمی؛

ت- آزمون سمیت سلولی هرگونه مواد بالقوه خراب شدنی؛

ث- عملکرد سیستم تحويل عدسی.

نمونه‌های اضافی بیشتری از موارد فهرست شده در جدول الف-۱ ممکن است برای آزمون زمان نگهداری قبل از مصرف براساس نتایج رسیدگی‌ها لازم باشد.

۳-۲-۴ روش اجرایی بررسی

شرح زیرین، روش اجرایی برای بررسی‌های ثبات هم‌زمان می‌باشد. گروه‌های عدسی‌های داخل چشمی مورد آزمون باید، در صورت کاربرد، در هر مورد به طور مساوی بین گروه‌های توانی مختلف توزیع شوند.

الف- در کل نمونه‌ها به هر عدسی داخل چشمی یک شناسه اختصاصی تخصیص داده و آن شناسه را بر روی بسته‌بندی عدسی داخل چشمی قرار دهید.

ب- در ابتدا عدسی‌های داخل چشمی مورد آزمون را جمع‌آوری کنید و آزمون‌های پروتکل را انجام دهید. شناسه اختصاصی، نتایج و شرایط اندازه‌گیری را ثبت کنید.

پ- باقی بسته‌بندی‌ها را جهت انبارش در شرایط کنترل شده، تحت حداکثر شرایط انبارش توصیه شده جابجا کنید. دمای واقعی، رطوبت نسبی و تاریخ را ثبت کنید.

ت- در حین انجام بررسی به‌طور منظم بر دما و رطوبت نسبی به‌طوری که نوسانات آن‌ها نیز ثبت شود، نظارت کنید.

ث- مطابق با پروتکل، به صورت دوره‌ای تعداد کافی از عدسی‌های داخل چشمی را برای آزمون بردارید. آزمون‌های پروتکل را انجام دهید. شناسه اختصاصی، نتایج و شرایط اندازه‌گیری را ثبت کنید.

ج- عدسی‌های داخل چشمی مورد آزمون را در زمان انقضا جمع‌آوری کنید. آزمون‌های پروتکل را انجام دهید. شناسه اختصاصی، نتایج و شرایط اندازه‌گیری را ثبت کنید.

پارامترهای اندازه‌گیری شده باید در داخل حدود مشخصات محصول کامل شده باقی بمانند. در مواردی که مشخصات محصول کامل شده وجود ندارد، پارامترهای اندازه‌گیری شده باید در داخل حدود مندرج در قسمت‌های قابل کاربرد استاندارد ISO 11979 باقی بمانند. اگر مشخصات محصول کامل شده و یا حدود قابل کاربرد مشخص شده در مجموعه استانداردهای ISO 11979 موجود نباشد، در این صورت باید مقایسه با زمان صفر^۱ محصول انجام شود. اگر پارامتر اندازه‌گیری شده‌ای بدون هیچگونه تطابقی یافت شود و بررسی‌ها نیز این موضوع را تایید کند، بنابراین حداکثر زمان نگهداری قبل از مصرف به وسیله مقطع زمان آخرین اندازه‌گیری وفق داده شده، تعیین می‌شود.

۳-۴ بررسی زمان نگهداری قبل از مصرف تحت شرایط تسريع‌کننده

بررسی‌های تسريع‌کننده مانند این است که هرگونه روند فاسد شدن را سرعت دهیم، بنابراین برونویابی فواصل تسريع‌کننده را به فواصل در شرایط انبارش عادی مجاز می‌کند. پارامترهای یکسانی با توجه به بررسی‌های همزمان (زیربندهای ۱-۲-۳-۴-الف تا ر) باید برای هنگامی که بررسی زمان نگهداری قبل از مصرف تسريع‌کننده برنامه‌ریزی می‌شود درنظر گرفته شود. به روش‌های آزمون پیشنهاد شده در پیوست ب مراجعه کنید. روش‌های اجرایی بررسی یکسان (به جز شرایط دما و رطوبت) استفاده شده برای بررسی‌های همزمان نیز معتبر است.

رطوبت انبارش باید حداقل ۴۰٪ باشد.

زمان نگهداری قبل از مصرف همزمان معادل با ضرب دوره زمان بررسی در فاکتور $2^{(T_a - T_0)/10}$ محاسبه می‌شود، که در آن T_a دمای تسريع‌کننده و T_0 حداکثر دمای انبارش مجاز توصیه شده برای عدسی داخل چشمی تحقیق شده می‌باشد.

مهم است که عدسی‌های داخل چشمی مورد اندازه‌گیری مجاز به موازنی کردن در شرایط یکسان در اندازه‌گیری‌های اولیه قبل از آزمون شدن باشند.

۴-۴ سالم بودن بسته‌بندی

اگر پس از تجزیه و تحلیل ریسک، مطابق با استاندارد ISO 14971 مشخص شود که بررسی سالم بودن بسته‌بندی مورد نیاز است، موارد زیر باید به کار رود. منطق انتخاب آزمون‌ها باید در برنامه مدیریت ریسک مستند شود.

برای اطلاعات مربوط به روش‌های اجرایی شکل‌دهی، آب‌بندی، و/یا مونتاژ برای سیستم پلمپ سترون عدسی داخل چشمی، به استاندارد 2-ISO 11607 مراجعه کنید.

برای اطلاعات مربوط به روش‌های اجرایی آزمون ثبات سیستم‌های بسته‌بندی (سیستم‌های پلمپ سترون و بسته‌بندی‌های حفاظت‌کننده)، به استاندارد 1-ISO 11607 مراجعه کنید.

برای بررسی سالم بودن بسته‌بندی باید از سه مرحله سترون‌سازی استفاده شود. از آنجایی که وزن یک عدسی داخل چشمی معمولاً حدود ۲۰ mg می‌باشد، برهم‌کنش ماده عدسی بروی سیستم پلمپ سترون می‌تواند به صورت جزی ارزیابی شود. بنابراین سیستم‌های پلمپ سترون بدون عدسی‌های داخل چشمی می‌تواند برای ارزیابی ویژگی‌های بسته‌بندی مورد استفاده قرار گیرد.

بررسی‌ها در خصوص سالم بودن بسته‌بندی نیز می‌تواند به صورت تسریع‌کننده انجام شود. با استفاده از شرایط و تفسیر مشابه به صورتی که در زیربند ۳-۳-۴ عنوان شد، به شرطی که بررسی هم‌زمان پیش از قرار دادن محصول در بازار شروع شود.

برای بررسی سالم بودن بسته‌بندی، حداقل آزمون‌های زیر باید انجام شود:

الف- خوانا بودن برچسب؛

ب- سالم بودن آب‌بندی/ ظرف نگهدارنده^۱؛

پ- سالم بودن کل بسته‌بندی از نظر فیزیکی.

به روش‌های آزمون پیشنهاد شده در پیوست ب مراجعه کنید.

۵-۴ ثبات در جابجایی

اگر پس از تجزیه و تحلیل ریسک، مطابق با استاندارد ISO 14971 مشخص شود که بررسی ثبات در جابجایی مورد نیاز است، موارد زیر باید به کار رود. منطق انتخاب آزمون‌ها باید در برنامه مدیریت ریسک مستند شود.

بسته‌بندی عدسی داخل چشمی کامل و پر شده (در بسته‌بندی عادی خود هنگام جابجایی) باید بتواند در برابر دما و رطوبت بیش از حد (به گونه‌ای که در حمل و نقل انتظار می‌رود)، لرزش و سقوط مقاومت کند.

بسته‌بندی و محصول هر دو باید پس از اتمام مرحله آماده‌سازی پیش از آزمون بازرگانی شوند. اگر عدسی داخل چشمی هنگام بازرگانی چشمی تحت بزرگنمایی، بدور از آسیب فیزیکی باشد، باید در نظر گرفته شود که عدسی داخل چشمی دارای قبولی کاملاً رضایت بخش آزمون می‌باشد. همچنین بسته‌بندی باید در ادامه نیز محافظت کارکردی از عدسی داخل چشمی را فراهم کند.

حداقل آزمون‌های زیر باید انجام شود:

الف- خوانا بودن برچسب؛

ب- تشخیص آسیب فیزیکی بهوسیله بازرگانی چشمی برای یکنواختی سطح و توده جرم عدسی‌های داخل چشمی (باید از بسته‌بندی‌های پلمپ استفاده شود)، در صورت کاربرد، ارزیابی تماس لمسی اپتیک، هندسه و نیروی کشش حلقه؛

پ- سالم بودن آب‌بندی / ظرف نگهدارنده؛

ت- سالم بودن کل بسته‌بندی از نظر فیزیکی؛

ث- در موارد سیستم‌های اط پیش بارگذاری شده، آزمون عملکرد تحويل و انطباق عدسی‌های داخل چشمی تزریقی

برای موارد الف، پ و ت در بالا، بسته‌بندی کامل شامل هرگونه محلول ذخیره‌سازی، اما بدون عدسی داخل چشمی ممکن است نیاز باشد.

به روش‌های آزمون پیشنهاد شده در پیوست ب مراجعه کنید.

برای بررسی ثبات در جابجایی هرجا که بسته‌بندی‌های کامل با عدسی داخل چشمی مورد نیاز است، استفاده از تنها یک بهره عدسی داخل چشمی با توان دیوبتری متوسط برای همه آزمون‌ها کافی است.

۶-۴ نتایج

گزارشی شامل اطلاعات زیر باید لحاظ شود:

الف- خلاصه‌ای از نتایج؛

ب- کپی از برچسب عدسی داخل چشمی؛

پ- شماره بهره‌ها، اندازه بهره‌ها، تاریخ تولید، اسم تولیدکننده عدسی داخل چشمی؛

ت- جزئیات بسته‌بندی، شامل مواد استفاده شده و توضیحی درباره ظرف و ظرف نگهدارنده؛

ث- تفسیر نتایج بر حسب زمان نگهداری قبل از مصرف، انبارش و توصیه‌های مربوط به حمل و نقل؛

ج- اسم آزمایشگاه، تاریخ آزمون و امضای تایید.

برای هر بهر عدسی داخل چشمی کامل شده، باید برای تفسیر راحت، نتایج اولیه، نتایج در حین انبارش و در پایان مدت زمان نگهداری قبل از مصرف پیشنهادی، به شکل جدول ارائه شود.

۵ روش‌های آزمون و نمونه‌برداری

به روش‌های آزمون پیشنهاد شده در پیوست ب مراجعه کنید.

به غیر از توصیف روش، مقدار نمونه را مشخص کنید حداقل ۱۰ عدسی داخل چشمی باید برای هر آزمون در هر بار آزمون استفاده شود.

پیوست الف

(آگاهی دهنده)

مثالی از بررسی مدت زمان نگهداری قبل از مصرف

الف-۱ فرضیات

یک تولیدکننده، عدسی داخل چشمی قابل انعطاف ساخته شده از مواد جدید (بدون هرگونه تغییر سطح) دارد که تحت آزمون مدت زمان نگهداری قبل از مصرف قرار می‌گیرد. عدسی داخل چشمی در یک ظرف جدید، بسته‌بندی می‌شود. تولیدکننده می‌خواهد در نهایت مدت زمان نگهداری قبل از مصرف پنج ساله را تایید کند اما قصد دارد با مدت زمان نگهداری قبل از مصرف یک ساله وارد بازار شده و سپس آن تاریخ انقضا را طی یک سال در تاریخی که تاریخ مصرف همچنان اعتبار دارد، افزایش دهد.

تولیدکننده در نظر دارد یک بررسی مدت زمان نگهداری قبل از مصرف تسریع‌کننده را انجام دهد و بنابراین سه گروه را جهت آزمون شدن تحت شرایط تسریع‌کننده و سه گروه که تحت شرایط هم‌زمان انبارش شده‌اند را قرار می‌دهد تا شرایط تسریع‌کننده را برای مواد آزمون تصدیق کند.

الف-۲ الزامات نمونه

الف-۲-۱ کلیات

پنج مقطع زمان ارزیابی برای نمونه‌های آزمون وجود دارد (یک، دو، سه، چهار و پنج سال). گستره توان عدسی‌های داخل چشمی تولیدکننده D ۶ تا D ۳۰ می‌باشد. تولیدکننده شناسه‌گذاری‌های زیر را انجام می‌دهد:

- توان دیوپتری پایین: به عنوان مثال: D ۸؛
- توان دیوپتری متوسط: به عنوان مثال: D ۱۸؛
- توان دیوپتری بالا: به عنوان مثال: D ۲۷.

برای راهنمایی بیشتر به زیربند ۱-۳-۴ و جداول الف-۱ و الف-۲ مراجعه کنید.

سه گروه در هر مقطع زمانی برای هر دو آزمون سالم بودن بسته‌بندی تحت شرایط تسریع‌کننده و هم‌زمان مورد ارزیابی قرار می‌گیرند.

یک گروه از عدسی‌های داخل چشمی یکبار برای آزمون ثبات در جابجایی (از توان دیوپتری متوسط) ارزیابی می‌شوند. برخی از واحدها برای آزمون ثبات در جابجایی می‌تواند بسته‌بندی‌های کامل بدون عدسی داخل چشمی باشد.

یک تک نمونه از عدسی داخل چشمی می‌تواند در بیش از یک آزمون در ارزیابی ثبات محصول مورد استفاده قرار گیرد.

الف-۲-۲ آزمون ثبات محصول و سالم بودن بسته‌بندی (برای هر مقطع زمانی)

الف-۲-۲-۱ ثبات محصول

الف- ۳۰ بسته‌بندی، با عدسی داخل چشمی: از توان‌های دیوپتری کم، متوسط و زیاد، هر کدام ۱۰ عدد، برای کیفیت تصویردهی، عبور طیفی، ابعاد، یکنواختی سطح و توده جرم و آزمون‌های دستکاری جراحی

ب- ۱۰ بسته‌بندی، با عدسی داخل چشمی از توان دیوپتری متوسط، برای نیروی فشرده‌سازی

پ- ۱۰ بسته‌بندی، با عدسی داخل چشمی از توان دیوپتری متوسط، برای خستگی دینامیکی

ت- ۳۰ بسته‌بندی، با عدسی داخل چشمی: از توان‌های دیوپتری کم، متوسط و زیاد، هر کدام ۱۰ عدد، برای بازیابی ویژگی‌ها در پی دستکاری جراحی شبیه‌سازی شده

ث- ۱۰ بسته‌بندی، با عدسی داخل چشمی از توان دیوپتری متوسط، برای آزمون استخراج کامل (اگر بیش از یک محیط استخراج استفاده می‌شود، نمونه‌های بیشتری مورد نیاز خواهد بود و توصیه می‌شود همه محیط قابل استخراج برای آزمون‌های بعدی مورد استفاده قرار گیرد)

ج- ۳۰ بسته‌بندی، با عدسی داخل چشمی از توان دیوپتری متوسط، برای آزمون‌های سمیت سلولی (اگر، مانند این مثال افزایشی در محتوای قابل استخراج همراه با ماده اصلی جدید در استخراج دیده شده است)

الف-۲-۲-۲ سالم بودن بسته‌بندی

الف- ۳۰ بسته‌بندی (۱۰ عدد به ازاء هر مرحله سترون‌سازی)، با یا بدون عدسی داخل چشمی، برای آزمون‌های سالم بودن کل بسته‌بندی از نظر فیزیکی

ب- ۳۰ بسته‌بندی (۱۰ عدد به ازاء هر مرحله سترون‌سازی)، با یا بدون عدسی داخل چشمی، برای خوانا بودن برچسب‌گذاری و آزمون‌های سالم بودن آب‌بندی

ممکن است نیاز شود که تعداد بسته‌بندی‌ها بسته به طراحی آزمون تنظیم شوند.

الف-۲-۲-۳ ثبات در جابجایی (یک بار آزمون)

براساس اینکه انتظار می‌رود عدسی داخل چشمی چگونه جابجا شود، تولید‌کننده بدترین مورد آماده‌سازی محیطی و دستکاری لازم را تعیین می‌کند.

تعداد کل ۶۰ نمونه (۲۰ بسته‌بندی با عدسی داخل چشمی و ۴۰ بسته‌بندی با یا بدون عدسی داخل چشمی) برای آماده‌سازی و ارزیابی در یک مقطع زمان مورد نیاز است.

الف- ۲۰ بسته‌بندی، با عدسی داخل چشمی از هر توان دیوپتری، برای بررسی آسیب فیزیکی (به مورد ب زیربند ۴-۵ مراجعه کنید)؛

ب- ۳۰ بسته‌بندی، با یا بدون عدسی داخل چشمی، برای آزمون‌های سالم بودن کل بسته‌بندی از نظر فیزیکی؛

پ- ۱۰ بسته‌بندی، با یا بدون عدسی داخل چشمی، برای خوانا بودن برچسب و آزمون‌های سالم بودن آب‌بندی/درب بطری.

ممکن است نیاز شود که تعداد بسته‌بندی‌ها بسته به طراحی آزمون تنظیم شوند.

الف- ۳ مقدار کل نمونه

در این مثال، تولیدکننده انتخاب کرده است که آزمون سمیت سلولی را انجام دهد. طبق جدول الف-۱، برنامه آزمون تسریع‌کننده ۶۰۰ بسته‌بندی با عدسی داخل چشمی و ۳۰۰ بسته‌بندی با یا بدون عدسی داخل چشمی لازم دارد. ۶۰۰ بسته‌بندی دیگر با عدسی داخل چشمی و ۳۰۰ بسته‌بندی با یا بدون عدسی داخل چشمی برای برنامه آزمون همزمان بعدی نیاز خواهد بود. آزمون ثبات در جابجایی (به جدول الف-۲ مراجعه کنید) ۲۰ بسته‌بندی با عدسی داخل چشمی و ۴۰ بسته‌بندی با یا بدون عدسی داخل چشمی لازم دارد. بنابراین، کلا ۱۲۲۰ بسته‌بندی با عدسی داخل چشمی و ۶۴۰ بسته‌بندی با یا بدون عدسی داخل چشمی برای همه بررسی‌های ضروری مورد نیاز است.

الف- ۴ نتایج

در این مثال، تولیدکننده بررسی را تحت شرایط تسریع‌کننده انجام می‌دهد، و هنگامی که طی یک دوره زمانی یک ساله در آزمون خطای مشاهده نمی‌شود، بنابراین عدسی داخل چشمی برای مدت زمان نگهداری قبل از مصرف یک ساله برچسب‌گذاری می‌شود. در مقطع زمانی دو ساله شبیه‌سازی شده، نیز خطای وجود ندارد و مدت زمان ماندگاری به دو سال افزایش می‌یابد. در مقطع زمانی سه ساله شبیه‌سازی شده، ناسالم بودن آب‌بندی نمونه‌های آزمون مشاهده شده و توسط بازررسی نیز تایید می‌شود. بنابراین، مدت زمان ماندگاری نهایی دو سال است.

تولیدکننده از نتایج آزمون همزمان برای تایید نتایج بررسی تسریع‌کننده استفاده می‌کند. اگر بررسی همزمان پس از دو سال ادامه یابد و هیچ خرابی در سال‌های آینده مشاهده نشود، مدت زمان نگهداری قبل از مصرف می‌تواند به نتایج همزمان بسط داده شود.

جدول الف-1- بررسی مدت زمان نگهداری قبل از مصرف هم‌زمان و تسریع کننده عدسی داخل چشمی و بسته‌بندی

(تعداد عدسی‌های داخل چشمی و بسته‌بندی‌های مورد نیاز)

^a اعداد ستاره دار سنته بندی های را نشان می دهد که ممکن تواند با یا بدون عدسی، داخل جسم باشد.

b ۳۰ نمونه نماینده ۱۰ نمونه از هر سه بفرست و نمره باشد.

۰ اگر از دو محیط کشت استفاده شود، لازم است تعداد نمونه‌ها دو برابر شود.

جدول الف-۲- آزمون ثبات در جابجایی عدسی داخل چشمی و بسته‌بندی

(تعداد عدسی‌های داخل چشمی و بسته‌بندی‌های مورد نیاز)

آزمون‌های بسته‌بندی (با یا بدون عدسی‌های داخل چشمی)	آزمون‌های عدسی‌های داخل چشمی	آماده‌سازی پیش آزمون
سالم بودن کل بسته‌بندی از نظر فیزیکی ۳۰ نمونه مورد نیاز است (به مورد ب زیربند ۵-۴ مراجعه کنید) زیربند الف-۲-۳-۲ مراجعه کنید)	تشخیص آسیب فیزیکی (به مورد ب زیربند ۵-۴ مراجعه کنید) ۲۰ نمونه مورد نیاز است (به مورد الف زیربند الف-۲-۳-۲ مراجعه کنید)	دما و رطوبت انتخاب شده آزمون لرزش آزمون سقوط
خوانا بودن برچسب سالم بودن آب‌بندی/درب بطری ۱۰ نمونه مورد نیاز است (به مورد پ زیربند الف-۲-۳-۲ مراجعه کنید)		
یادآوری ۱- مجموع بسته‌بندی‌ها با عدسی داخل چشمی: ۲۰ نمونه		
یادآوری ۲- مجموع بسته‌بندی‌ها با یا بدون عدسی داخل چشمی: ۴۰ نمونه		

پیوست ب

(آگاهی دهنده)

آزمون‌های بررسی زمان نگهداری قبل از مصرف

آزمون	استاندارد	نوع آزمون
توان دیوپتری	ISO 11979-2	ویژگی‌های اپتیکی
کیفیت تصویردهی		
عبور طیفی		
ابعاد	ISO 11979-3	ویژگی‌های مکانیکی
نیروی فشرده‌سازی		
پایداری خستگی دینامیکی		
دستکاری جراحی		
یکنواختی سطح و توده جرم		
بازیابی ویژگی‌ها در پی دستکاری جراحی شبیه‌سازی شده		
آزمون استخراج کامل	ISO 11979-5	زیست‌سازگاری
آزمون‌های سمیت سلولی برون تن	ISO 10993-5	
آماده‌سازی و مواد مرجع نمونه	ISO 10993-12	
آزمون‌های خصیصه‌های ویژه سطح (اصلاح سطح عدسی داخل چشمی)	یادآوری - روش آزمون و مشخصات توسط تولید کننده تدوین و صحه‌گذاری می‌شود.	ویژگی‌های سطح
سالم بودن کل بسته‌بندی از نظر فیزیکی	ISO 11607-1	سالم بودن بسته‌بندی
خوانا بودن برچسب	ISO 11979-4	
سالم بودن آب‌بندی/درپ بطری	ASTM F1929-12	
آماده‌سازی اولیه برای آزمون	ISO 2233	ویژگی‌های جابجایی
آزمون سقوط	ISO 2248	
آزمون لرزش	ISO 8318	

کتاب نامه

- [۱] استاندارد ملی ایران شماره ۱۲۹۳: سال ۱۳۹۱، بسته بندی- بسته‌های کامل پرشده جهت حمل و نقل و بارهای واحد- تثبیت شرایط نمونه برای آزمون
- [۲] استاندارد ملی ایران شماره ۱۷۲۲۹: سال ۱۳۹۲، بسته بندی- بسته‌های حمل و نقل پرشده، کامل و بارهای واحد- آزمون‌های لرزش سینوسی با استفاده از بسامد متغیر
- [۳] ISO 2248:1985, Packaging — Complete, filled transport packages — Vertical impact test by dropping
یادآوری ۱- استاندارد ملی ایران شماره ۱۲۸۷: سال ۱۳۸۸، آزمایش ضربه به وسیله سقوط آزاد بر بسته‌های حمل و نقل (کاملاً پر)، با استفاده از استاندارد ISO 2248 تدوین شده است.
- [۴] ISO/TR 22979, Ophthalmic implants — Intraocular lenses — Guidance on assessment of the need for clinical investigation of intraocular lens design modifications
- [۵] ASTM F1929-12, Standard Test Method for Detecting Seal Leaks in Porous Medical Packaging by Dye Penetration